

Таким чином, трансформація рибного господарства акваторій, що розглядаються, поступово переміщується в бік рибництва з характерною пасовищною аквакультурою і потужними комплексами, які розводять ряд об'єктів туводної іхтіофауни і нових об'єктів сучасного рибництва, що вирощуються в умовах відповідних підприємств та використовуються для інтродукції у водойми Дніпровсько-Бузької гірлової області.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Артющик Б.С., Шерман І.М., Пилипенко Ю.В. Кормовые ресурсы и кормовая база Днепровско-Бугской устьевой области в связи с рациональным использованием биопродукционного потенциала. //Сучасні інформаційні та енергозб. технології життєзабезп. людини. – К. – 2002. – Вип.11. – С. 81-84.
2. Шерман І.М., Малишева О.О. Сучасний стан Дніпровсько-Бузького лиману у зв'язку з окремими представниками промислової іхтіофауни. //Таврійський науковий вісник. – Вип. 24. – Херсон. – 2002. – С.123-126.
3. Шерман И.М., Пилипенко Ю.В., Артющик Б.С. Влияние интродуцентов на формирование промысловой ихтиофауны Днепровско-Бугской устьевой области. //Сучасні інформаційні та енергозб. технології життєзабезп. людини. – К. – 2002. – Вип. 11. – С.155-158.

УДК 575(075.8)

ПІДХІД ДО ВИВЧЕННЯ ГЕНЕТИКИ В СИСТЕМІ ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ ЗНАТЬ СТУДЕНТІВ СПЕЦІАЛЬНОСТІ “ВОДНІ БІОРЕСУРСИ”

В.В.БАЗАЛІЙ – д.с.-г.н., Херсонський ДАУ

Генетика теперішня і генетика майбутнього беруть початок від генетики минулого, геніальним творцем якої був Г.Мендель. Зараз важко відповісти, що в його роботі заслуговує більше уваги: ретельне проведення експериментів, досконале знання вихідного матеріалу і його правильний підбір при виконанні контрольованих схрещувань, чи чітке обґрунтування результатів досліджень [1].

Ніхто й ніколи не стверджував і не стверджує, що вся генетика народилась у 1865 році, коли монах-ботанік опублікував звіт про результати досліджень. Але, безумовно, він був першим, відкривши голівне: дискретну, або переривисту природу спадковості ознак, їх незалежність при успадкуванні. І це тоді, коли ще не були відкриті хромосоми, поділ соматичних і статевих клітин та ін., коли господарювала гіпотеза тисячолітньої давнини, згідно з якою передачу спадкових факторів розуміли як результати змішування крові. Залишки цієї гіпотези збереглися і до наших днів: “напівкрівка”, “чвертькрівка”, “чистокривка”, хоча в дійсності вона до успадкування ознак не має ніякого відношення [2,3].

Тим часом цитологи відкрили хромосоми, протягом багатьох ро-

ків це були єдині клітини органели, про які було відомо, що вони можуть ділитись. Природно, що їм відразу приписали роль носіїв спадковості, але це вчені ще довго не підтверджували, вважали передчасним. Із цим деякою мірою можна погодитись, тому що “ген” в ту пору був лише творінням розуму.

Перевідкриття законів Менделя стало результатом досліджень формальної генетики [4].

Істотне підняття генетики як науки спостерігалось на початку ХХ ст. У ті роки багаточисленні дослідження були присвячені аналізу передачі генів при статевому розмноженні. На той час були висунуті два фундаментальних положення. Одне з них характеризувало розподіл алелей у популяції, що лягло в основу розробок генетики популяцій, а друге дало чітку уяву про те, що гени керують синтезом і активністю ферментів, але це положення одержало визнання тільки через три десятки років потому.

Це дало можливість перейти від принципу “один ген – одна реакція” до положення “один ген – один фермент”. Тобто, мутація одного гена приводить до зміни одного білка, в результаті заміщення однієї амінокислоти іншою. У цей період саме поняття “гена” було дискусійним в плані розгляду його одночасно як одиниці рекомбінації, одиниці функції і одиниці мутації [5,6].

Наступною сенсацією було відкриття того, що спадковість знаходиться у лінійному зв'язку, який являє собою послідовність чотирьох азотистих основ (А, Т, Г, Ц). Ця послідовність забезпечувала формування практично безмежної кількості комбінацій.

Виникло поняття генетичного коду, потім кодону. Був розшифрований генетичний код, який являє собою зв'язок між триплетом нуклеотидів й амінокислотою. Послідовність амінокислот у білку, його первинна структура, визначається порядком розташування кодонів. Крім того, гени еукаріот не є абсолютно цільними системами, а мають кодуючі ділянки, розділені ділянками, що не несуть закодованої інформації. У зв'язку з цим стало зрозуміло, яким чином ген може бути одночасно одиницею мутації, одиницею рекомбінації і одиницею функції.

Зі сказаного можна зробити висновок: хоча наука про спадковість – це генетика, але поняття про генетику дійсно набагато ширше, ніж наука про спадковість.

Таким чином, генетика розглядає усі проблеми відносно синтезу і регуляції активності компонентів клітини, усе, що відноситься до розвитку клітини й організму в цілому, динаміки проходження у них процесів у нормі й патології. На молекулярному рівні проходить взаємопроникнення і об'єднання генетики й молекулярної біології.

У такому об'ємі необхідно планувати проведення лекційних і лабораторно-практичних занять із генетики, незалежно від об'єкта вивчення. Необхідно ураховувати й те, що генетика як наука порівняно з

іншими досить молода. У нашій державі між народженням нової галузі знань і її всебічним визнанням пройшов деякий час. Щодо генетики як науки цей період був довгим – він продовжувався більше півстоліття. За цей період зустрічались, звичайно, позитивні вирішення питань як у галузі досліджень, так і викладанні предмета. Сьогодні це ера біотехнології і генної інженерії, тому вивчення основ генетики для майбутнього і нинішнього покоління є ключовим питанням.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Тавлицки И.С. От опытов Менделя к молекулярной генетике //Генетика и наследственность. – М.: Мир, 1987. – С.10-33.
2. Кирпичников В.С. Генетика и селекция рыб. – Л.: Наука, 1987. – 520 с.
3. Гермензон С.М. Основы современной генетики. – К.: Наукова думка, 1979. – 505 с.
4. Дубинин Н.П. Общая генетика. – М.: Наука, 1986. – 559 с.
5. Тоцкий В.М.. Генетика. – Одесса: Astroprint, 1998. – 473 с.
6. Молоцький М.Я., Васильківський С.П, Князюк В.І. Генетика. – Біла церква. – 1998. – 280 с.

УДК 54:378.147:371.3

**РОЗВИТОК ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ СТУДЕНТІВ
СПЕЦІАЛЬНОСТІ “ВОДНІ БІОРЕСУРСИ” НА ЗАНЯТТЯХ ІЗ ХІМІЇ**

**Т.А.БІЛА – к.с.-г.н., доцент,
Г.П.МАРЧУК – пошукувач, Херсонський ДАУ**

Для сучасної стратегії розвитку національної освіти характерним є зростання уваги до особистості студента, максимального розкриття його обдаровання, інтелектуального розвитку, що забезпечує реалізацію пріоритетності розвитку творчих рис.

За останні роки інтерес до проблеми творчості значно зріс. Творчість – це властива лише людині здатність створювати нові цінності, які є засобом її самовираження. Індикаторами творчості є такі ознаки: а) свідоме цілепокладання; б) створення принципово нового продукту; в) орієнтація на досягнення соціально вагомих результатів. Саме через творчість здійснюється самореалізація людини. У психології творчість розглядається як джерело і механізм розвитку особистості, вказується на поетапність перебігу творчого процесу: від свідомо організованих, логічно обґрунтованих пошуків до інтуїтивного розв'язання проблеми.

Учені [2,3] визначають такі методи і прийоми стимулювання творчої активності особистості, як стимулювання зацікавленості, розвиток творчого інтересу, створення ситуацій емоційного переживання, метод відкриття, створення ситуації вибору, використання запитань, що стимулюють процеси мислення вищого рівня тощо. Вважається,